

Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polku

Kuva 1. Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polun etusivu

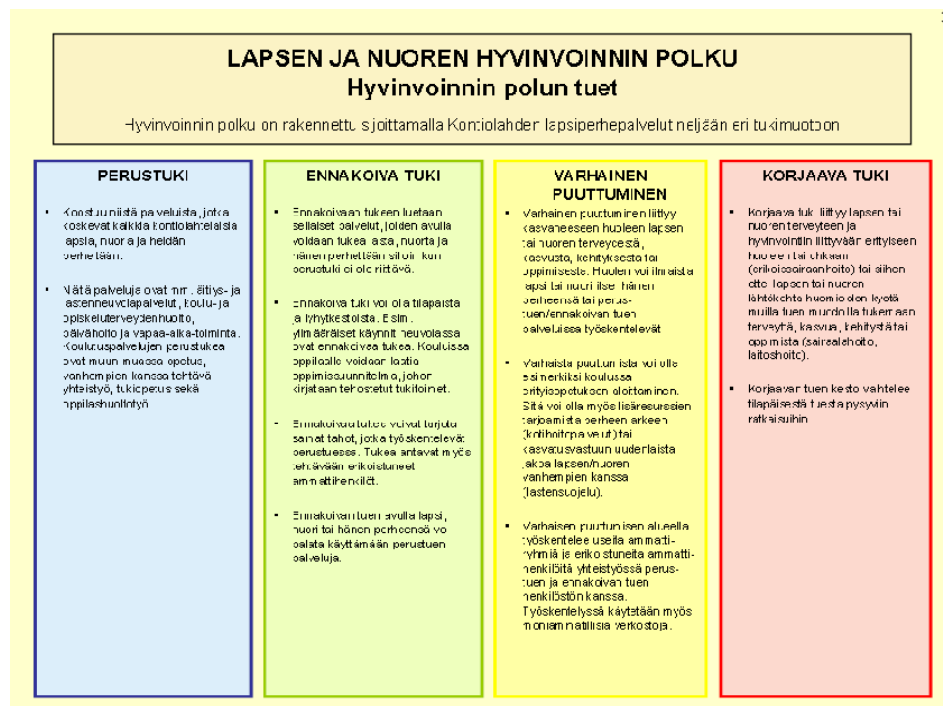
Kuvaus

Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polku (Liite 1) on kehittyvä ja muuntuva poikkihallinnollinen terveyden edistämisen työväline. Polulla kuvataan lapsen, nuoren sekä hänen perheensä käytettävissä olevia eri toimijoiden (kuntien eri hallinnonalojen, järjestöjen, seurakuntien, poliisin, työ- ja elinkeinohallinnon) tuottamia palveluja kunnan tai seutukunnan alueella. Palveluja kuvataan neljällä eri polulla: **perustuen**, **ennakoivan tuen**, **varhaisen tuen** ja **korjaavan tuen** poluilla. Polku on tehty vastasyntyneen lapsen ja hänen perheensä palveluista peruskoulun loppuun tai noin 25 ikävuoteen saakka.

Hyvinvoinnin polku on tarkoitettu työvälineeksi lapsiperhepalveluja tuotaville toimijoille, niitä suunnitteleville ja niistä päättävälle henkilölle sekä tiedottamisen ja perehdyttämisen välineeksi myös lapsiperheille. Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polku antaa kokonaiskuvan alueen eri toimijoiden tuottamista lapsiperhepalveluista, niiden kehittämishaasteista ja kustannuksista sekä se auttaa luomaan poikkihallinnollista ja monitoimijaista yhteistyöverkostoa palvelujen kehittämiseksi. Hyvinvoinnin polun tarkoituksena on toimia myös keskustelun herättelijänä lapsiperhepalveluiden tuottajien, päättäjien ja palvelujen käyttäjien välillä.

Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polkuja laadittiin Kouluikäisen hyvinvoinnin polku terveyden edistäjänä –hankkeen (Stm 2007-2009) aikana 11:een Pohjois-Karjalan kuntaan. Lisäksi Joensuun polku päivitettiin. Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polusta kehitettiin myös lasten ja nuoren hyvinvointi-suunnitelman malli (Liite 2), jota hyödyntäen lastensuojelulakiin perustuvat suunnitelmat ovat tekeillä Joensuussa (+ Joensuun seudun yhteinen osio), Polvijärvellä, Nurmeksessa ja Valtimolla. Kontiolahti ja Iломantsi liittivät hyvinvoinnin polun osaksi ko. suunnitelmaa.

Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polun malli löytyy internetistä Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskuksen sivuilta www.kansanterveys.info.

Kuva 2. Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polun tuet

Kehittämishistoria

Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus on kehittänyt lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polun mallin yhteistyössä Joensuun koulutuspalvelukeskuksen kanssa vuonna 2006. Malli on luotu aluksi oppilashuollon ja neuvolatyön kehittämisen työvälineeksi. Vuosien 2007-2009 aikana Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskuksen toteuttama ja Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama hanke Kouluikäisen hyvinvoinnin polku terveyden edistäjänä on vastannut polku-mallin kehittämisestä ja levittämisestä Pohjois-Karjalan kuntiin ja laajemminkin.

Kohderyhmä

Hyvinvoinnin polku on tarkoitettu työvälineeksi lapsiperhepalveluja tuotaville toimijoille, niitä suunnitteleville ja niistä päättävillä henkilöille sekä tiedottamisen ja perehdyttämisen välineeksi myös lapsiperheille.

Tavoite

Hyvinvoinnin polun tavoitteena on:

- antaa kokonaiskuva kunnan/seutukunnan lapsiperhepalveluista
- auttaa luomaan poikkihallinnollista ja monitoimijaista yhteistyöverkostoa palveluiden kehittämiseksi.
- välittää tietoa lapsiperhepalveluiden kokonaisuudesta, kehittämishaasteista ja palveluiden kustannuksista.
- lisätä keskustelua toimijoiden, päättäjien ja palveluiden käyttäjien välillä lapsiperhepalveluiden kehittämiseksi.

Lyhyen aikavälin tavoitteena on edistää poikkihallinnollista ja monitoimijaista yhteistyötä ja keskustelua kunnissa/seutukunnissa lapsiperhepalveluiden kokonaisuuden hahmottamiseksi ja kehittämiseksi.

Pitkän aikavälin tavoitteena on sovittaa yhteen kuntien, seurakuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden tuottamia lapsiperhepalveluita terveyden edistämisen näkökulmasta sekä välittää palveluista tietoa palveluiden tuottajille, niitä suunnitteleville ja niistä päättävillä henkilöille sekä lapsiperheille.

Käyttö

Hyvinvoinnin polut on käytössä Pohjois-Karjalassa:

Joensuu (2006, päivitys 2009)

Outokumpu ja Liperi (2007, yhteinen polku)

Eno (2008, kuntaliitos Joensuun kanssa 2009)

Kontiolahti 2008

Ilomantsi 2008

Rääkkylä 2008

Kitee 2009

Polvijärvi 2009

Valtimo 2009

Nurmes 2009

Juuka 2009

Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polun rakentaminen kuntaan käytännössä:

1. Kunnan johtoryhmä tekee päätöksen polun rakentamisesta.
2. Työryhmän kokoaminen ja koolle kutsuminen (edustajat kunnan eri hallinnonaloilta, seurakunnasta, järjestöistä, poliisista, työ- ja elinkeinotoimistosta..)
  - Sovitaan henkilöstä, joka koordinoi moniammatillista työryhmätoimintaa (kokouskutsut, muistiot, muistutukset..) ja vastaa polun teknisestä toteuttamisesta (powerpoint –tiedoston muokkaaminen)
  - Sisällöt syntyvät työryhmässä, joka kokoontuu 4-8 kertaa prosessin (4-8kk) aikana.
  - Polun rakentamisen pohjana käytetään hyvinvoinnin polun mallia, jossa on jonkun kunnan palvelutiedot pohjalla. Työryhmän jäsenet muokkaavat oman asiantuntija-alueeseensa kuuluvia palvelutietoja kunnan palveluja vastaavaksi. Kokouksissa voidaan samalla käydä keskustelua palvelujen kehittämishaasteista ja olemassa olevista hyvistä käytännöistä.
3. Päivitysvastuusta sopiminen – kuka/ketkä vastaavat polulla olevien tietojen päivittämisestä jatkossa?
4. Polun valmistuttua työryhmä voi järjestää tiedotus- ja keskustelutilaisuuden kuntalaisille, henkilöstölle, järjestöjen ja seurakuntien toimijoille, päättäjille.
5. Hyvinvoinnin polku kunnan/kaupungin kotisivulle.

Käyttökokemukset

Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polkuja valmistelleisiin työryhmiin osallistuneiden henkilöiden mukaan väline on auttanut hahmottamaan lapsiperhepalveluiden kokonaisuutta oman kunnan alueella. Työryhmän jäsenet ovat tutustuneet uusiin toimijoihin ja palveluihin kunnan alueella. Väline on lisännyt keskustelua eri toimijoiden välillä lapsiperhepalveluiden kehittämiseksi. Palveluiden kustannusten tarkastelu ja vertailu esimerkiksi perustuen ja korjaavan tuen palveluiden välillä on helpottunut ja etenkin päättäjien näkökulmasta kustannussivu on ollut informatiivinen ja selkeä.

Tutkimus

Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polkua työväliseenä sekä kuntien työryhmätoimintaa on arvioitu vuosien 2007-2009 aikana Webropol-kyselyn avulla. Kysely lähetettiin Pohjois-Karjalassa 131:lle työryhmätoimintaan osallistuneelle henkilölle ja kyselyyn vastasi 72 henkilöä. Arviointiraportti valmistuu vuoden 2009 lopussa.

Koulutus

Eriyistä koulutusta ei tarvita. Prosessin vetäjän eduksi voidaan katsoa mm. lapsiperhepalveluiden kokonaisuuden tuntemus, Powerpoint -ohjelman käytön osaaminen, organisointikyky.

Kustannukset

Työryhmätoiminnalle ei ole laskettu kustannuksia. Kustannuksia syntyy lähinnä valmiiden hyvinvoinnin polkujen kopioimisesta.

Yhteystiedot

Pohjois-Karjalan kansanterveyden keskus
Siltakatu 10 A 16, 80100 Joensuu
puh. 050 579 0600
toimisto@kansanterveys.info
www.kansanterveys.info

Käyttöoikeus

Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polun malli on vapaasti käytettävissä.

Liitteet:

Liite 1: Lapsen ja nuoren hyvinvoinnin polku –malli

Liite 2: Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman malli